

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ. ๑๒/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๓ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภิเรยพระมหาภัตtriy ศาลาวีกា

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล ที่ ๑	
	นายประชา มาลีนนท์ ที่ ๒	
	นายวัฒนา เมืองสุข ที่ ๓	
	ผลสำราญเอกอิลักษณ์ ตันชูเกียรติ ที่ ๔	
	บริษัท ส్టైเลอร์ เดมເලෝර් ພຸກ ສປເຂີຍລ ພຳຮ່ອງຍ ເອິ ແອນດ ໂໂ ເຄລີ ອຣີ	
	บริษัท ຈິຕີ ຢູ່ໂຮເປີຍນ ແລນດີຈີສເຕັມ - ສ్టິເລວົບ ຈຳກັດ ที่ ៥	
	นายอภิรักษ ໄກສະໂຍືນ ที่ ៦	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ
การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลาวีกាแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำเนงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และจำเลยที่ ๒ ดำเนงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร สามัญ ดำเนงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นนิตบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืน ต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกหลวง หรือกระทำการโดยวิธีการอื่นร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและขัดต่อมติคณะกรรมการรัฐมนตรี กล่าวคือ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้nrร่วมกับกระทำการความผิดด้วย การแบ่งหน้าที่กันตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกับปฏิบัติหรือลงทะเบียนการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายให้มีการแข่งขันราคาก่อร้าย เป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ ร่วมและสนับสนุนการกระทำความผิด โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) แล้วมอบหมายให้ทุกพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียนำร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหาร

โครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกัน นายสมัครเมืองสีอ่องจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบคล้อยองกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ว่า ร่าง A.O.U. ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณารัฐมนตรีได้อ้อนุญาติ จำนวนนั้นนายสมัครลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถตับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณารัฐมนตรีได้อ้อนุญาติ กับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคาแพงกว่าราคาในท้องตลาด อันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และโดยทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์จากการดังกล่าวที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลยที่ ๕ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามติดตามคณารัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทน กับรัฐบาลสาธารณรัฐอสเตรีย ด้วยเงื่อนไขรับพันธะการค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่ไม่ได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน จำเลยที่ ๓ กับนายราชนทร พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์แซนไดซิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณารัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้า OTOP ตามนโยบายของรัฐบาล ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณารัฐมนตรีได้อ้อนุญาติ และตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐอสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๔๗,๔๔๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๕

และนายสมศรียืนคำขอเปิดเลตเตอร์อฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ ต่อมาจำเลยที่ ๖ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิดเลตเตอร์อฟเครดิต ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติวงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขในเลตเตอร์อฟเครดิตหลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ในการสั่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่ แขวงเสาชิงช้าและแขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสือ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกा�แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบทที่มี

โทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และจำคุก
จำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

ต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๔
ขึ้นพิจารณา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง^๑
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ (ที่บัญญัติใหม่) ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๔ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา
๓๓ วรรคสาม ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๔ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่
ไม่สามารถจับได้ภายใน ๓ เดือนนับแต่ออกหมายจับ ศาลจึงพิจารณาคดีจำเลยที่ ๔ ต่อไป
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกานัดคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า
จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ
การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓
การกระทำของจำเลยที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ៤០ ปรับ ២៦៦,៦៦៦ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ២៨ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย่งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ៥ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ១៥៧ ประกอบมาตรา ៩៦ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ២៥៤២ มาตรา ១២, มาตรา ៣៣ ประกอบมาตรา ១២ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ៩៦ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ២៥៤២ มาตรา ៧ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ៩៣ การกระทำของจำเลยที่ ៥ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามคำพิพากษาศาลฎีกานัดดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมือง

ในชั้นนี้มีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงประการเดียวว่า คำพิพากษาศาลฎีกานัดดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองซึ่งพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ៥ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ២៥៤២ มาตรา ៣៣ ประกอบมาตรา ១២ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ៩៦ ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ៤០ หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ៥ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ แม้มองญาโตถุลาการมีคำชี้ขาดให้จำเลยที่ ៥ คืนเงินให้แก่กรุงเทพมหานครเป็นค่าส่วนต่างระหว่างมูลค่าทางตลาดที่ยุติธรรมกับเงินช่วยค่าซ่อมแซมรวมเป็นเงิน ២០,៤៣៥,៦២០ ยูโร แต่กรุงเทพมหานครยังมีความเสียหายจากการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยทั้งค่าภาษีอาการสินค้าอะไหล่ และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ค่าฝากและเก็บรักษาสินค้า รวมถึงค่าซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ២៥៤២ และปราบปรามการกระทำ

ความผิดที่เป็นเหตุให้ได้มีการแข่งขันการเสนอราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน การพิจารณาว่า กฎหมายบทใดมีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล จึงต้องพิจารณาเฉพาะ บทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับที่จะลงโทษได้เท่านั้น จึงต้องใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับการเสนอราคายาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษปรับ หนักที่สุดลงโทษจำเลยที่ ๕ เห็นว่า ปัญหาว่าบทบัญญัติมาตราใดเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด สำหรับจำเลยที่ ๕ นั้น ต้องพิจารณาจากหลักการรับโทษในทางอาญาของบุคคลตามมาตรา ๒ แห่ง ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมาย ที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ดังนั้น “โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น” ย่อมมีความหมายอยู่ ในตัวว่า ต้องเป็นโทษที่สามารถลงแก่ผู้กระทำความผิดได้ เมื่อนิติบุคคลไม่อาจถูกลงโทษจำคุกได้ การพิจารณาว่ากฎหมายบทใดมีโทษหนักที่สุดสำหรับจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจึงต้องพิจารณาจาก โทษปรับเป็นหลัก มิใช่โทษจำคุก เมื่อความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ การเสนอราคายาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ในคดีนี้มีระหว่างโทษปรับหนักที่สุด คือ ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคางานสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวน เงิน ๖,๖๘๗,๔๔๙,๐๐๐ บาท ที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า อันเป็น โทษปรับจำนวนที่สูงกว่าโทษปรับสำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบ มาตรา ๔๖ ซึ่งมีระหว่างโทษสองในสามส่วนของโทษปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท และ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ ซึ่งมีระหว่างโทษ ส่องในสามส่วนของโทษปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท และสองในสามส่วนของโทษปรับ ตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ จึงต้องลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ร้อยละห้าสิบของ

จำนวนเงิน ๖,๖๘๗,๔๔๙,๐๐๐ บาท ที่มีการทำสัญญากับกรุงเทพมหานคร คิดเป็นโ值得รับ
๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท อุثارณ์ของโจทก์ฟังชี้

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ลงโทษจำเลยที่ ๕ ฐานร่วมกันกระทำให้ผู้อื่นไม่มีโอกาส
เข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา
ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ อันเป็น
กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดสำหรับจำเลยที่ ๕ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ปรับเป็นเงิน
๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๕ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๒๙ และมาตรา ๒๙/๑ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายกษิติ มงคลศิริกัลยา

(อ.ม.๓๐/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๑๒/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๑/๒๕๖๗

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักติราช ศาลาวีกា

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

โจทก์

ระหว่าง	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	พลตำรวจเอกอธิลักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైเออร์ เดมเลอร์ พุค สเปเชียล ฟาร์เซอร์ ออฟ แอนด์ โค เคจี หรือ	
	บริษัท จีดี ยูโรเปียน แอนด์ ซิสเต็ม-ส్టైเออร์ จำกัด ที่ ๕	
	นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน	ที่ ๖ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คดค้าน คำพิพากษาศาลาวีกាแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำเนินคดีแพ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินคดีแพ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินคดีแพ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ ดำเนินคดีแพ่งผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนินคดีแพ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการกรุงเทพมหานครระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกหลวงหรือกระทำการโดยวิธีการอื่นไดร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และขัดต่อมติ กล่าวคือ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นร่วมกระทำความผิด ด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำ ใช้อำนาจหน้าที่ในดำเนินราชการโดยมิชอบ ร่วมกับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ เป็นผู้ร่วมและสนับสนุนการกระทำความผิด จำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) และมอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียประจำ A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ในฐานะประธาน

คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปรับร่าง A.O.U. ในวันเดียวกันนายสมัครมีหนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นสอดคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่า ร่าง A.O.U. ถูกต้อง ต่อมากำลังที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกสารราชฎสารณรัฐ ออสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัตินายสมัครลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยกับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติ กับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า สินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคาแพงกว่าราคาในท้องตลาด อันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์จากการตั้งกล่าวที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลยที่ ๕ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทนกับรัฐบาลสาธารณรัฐออสเตรีย ด้วยเงื่อนไขรับพันธะการค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ แต่มิได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน จำเลยที่ ๓ กับนายราเซนทร์ พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์เซนไดซิ่ง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทน ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติและตามวิธีการค้าต่างตอบแทน ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐออสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๕ และนายสมัครยืนคำขอเปิดเผยเอกสารอ้าง เครดิตให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ

เพื่อมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิดเตตอร์อฟเครดิต ห้างยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมติวงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ แก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขในเตตอร์ ออฟเครดิตหลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ใน การส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่ แขวงเสาชิงช้าและแขวงวัดราชบพิตร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนonthaburi จังหวัดนonthaburi เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๖ และพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๕ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบ มาตรา ๑๒ จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบ มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษ ตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบท ที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และจำคุกจำเลยที่ ๕ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

- ๔ -

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๕ ขึ้นพิจารณา ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๕ ไม่มามาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓

วรรคสาม

ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๕ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับได้ภายในเดือนนับแต่วันออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙

ศาลฎีก Damien คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว จำเลยที่ ๕ มีได้อุทธรณ์ คดีสำหรับจำเลยที่ ๕ ในส่วนการกระทำความผิด
จึงยุติตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกตีความของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ปัญหาท้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ข้อกฎหมายของโจทก์มีว่า คำพิพากษาของศาลฎีกา
แผนกตีความของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๙๐ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า การพิจารณาว่ากฎหมายบทใดมีโทษหนักที่สุด
สำหรับลงโทษจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล ต้องพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับ
ที่จะลงโทษได้เท่านั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ และปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นเหตุ
ให้มีการแข่งขันการเสนอราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน กรณีจึงต้องใช้พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็นบทที่มี
โทษปรับหนักที่สุดแก่จำเลยที่ ๕ เห็นว่า หลักการลงโทษแก่บุคคลในทางอาญา ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๒ บัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะ
กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษ
ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย คำว่า “โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น” ย่อมมีความหมายอยู่ในตัวว่าต้อง^{เป็น}
เป็นโทษที่สามารถลงแก่ผู้กระทำความผิดได้ และ คำว่า “โทษ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๕ หมายถึง ผลแห่งความผิดที่ต้องรับ เมื่อโทษจำคุกจะเป็นโทษทางอาญา แต่โทษจำคุกไม่อาจ
นำมาลงแก่นิติบุคคลได้โดยสภาพ โทษจำคุกจึงไม่ใช่โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลผู้กระทำความผิด การใช้
บทกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๙๐ จึงต้องพิจารณาจากไทยที่อาจนำมาลงแก่นิติบุคคลได้เท่านั้น การบังคับใช้กฎหมายแก่บุคคลที่ต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคและลำดับไทยที่วางไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ นั้น จำกัดองพิจารณาจากบุคคลซึ่งอยู่ในสถานภาพเดียวกันและเหตุผลตามความเป็นจริงด้วย คือ ระหว่างบุคคลธรรมด้าด้วยกัน หรือระหว่างนิติบุคคลด้วยกัน ในกรณีบุคคลธรรมด้าไทยประหารชีวิตย่อมหนักกว่าไทยจำคุก ไทยกักขัง ไทยปรับ และไทยรับทรัพย์สิน แต่สำหรับนิติบุคคลซึ่งไม่อาจได้รับโทษประหารชีวิต ไทยจำคุก หรือไทยกักขังได้ ไทยปรับย่อมเป็นโทษที่หนักกว่าไทยรับทรัพย์สิน หากถือบทกฎหมายที่มีโทษประหารชีวิต ไทยจำคุก หรือไทยกักขังเป็นบทหนัก แต่บทกฎหมายนั้นคงมีโทษประหารชีวิต ไทยจำคุก หรือไทยกักขังเพียงสถานเดียว นิติบุคคลผู้กระทำความผิดก็จะไม่ได้รับโทษการดำเนินคดีอาญาแก่นิติบุคคลซึ่งกระทำความผิดย่อมได้ผล ฉะนั้น กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดที่จะนำมาลงแก่จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จึงต้องใช้กฎหมายบทที่มีโทษปรับหนักที่สุด เมื่อความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มี指望ไทยปรับ ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาราคานุสูตรระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า อันเป็นโทษปรับอัตราสูงกว่าโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ ซึ่งมี指望ไทยสองในสามส่วนของโทษปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ ซึ่งมี指望ไทยสองในสามส่วนของโทษปรับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท และโทษปรับตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ จึงต้องลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

- ๙ -

วินิจฉัยแก้เป็นว่า ลงโทษจำเลยที่ ๕ ฐานร่วมกันกระทำการโดยวิธีอื่นได้เป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๘,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๕ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ และมาตรา ๒๙/๑ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายธนิต รัตนผล

(อ.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีขั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.อธ.๑๒/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ.อธ. ๑ /๒๕๖๗

ในพระปรมາṇīไยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	ผลตำรวจนครีอธิกาษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైලోర్ เดมເලෝర్ พຸດ ສປເຊຍລ ພາທ໌ຮ່ອຍ ເອຈີ ແອນດໍ ໂຄ ເຄຈີ ອຣີອ ບຣິຫັກ ຈິດີ ຢູໂຣເປີຍນ ແລນດໍຊີສເຕັມ-ສ້າຕොර ຈຳກັດ ที่ ៥	
	นายอภิรักษ์ ໂກຍະໄຍຈິນ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำเนินตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินตามรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินตามรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการบริหารกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๔ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขยายيانพาหนะด้วยสัญญาฉบับเดียวกัน ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๘ ถึงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุเงื่อนไขการซื้อขายโดยอาศัยความตกลงที่ข้อความที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกลวงหรือกระทำการโดยวิธีการอื่นได้ร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุเงื่อนไขการซื้อขายโดยอาศัยความตกลงที่ ๑ ถึงที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นร่วมกระทำการด้วยความผิด ด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในขณะนั้น ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายมิให้มีการแบ่งขั้นราคาย่ำเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่ายนิติบัญญัติและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ เป็นร่วมและสนับสนุนการกระทำความผิด โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING

หรือ A.O.U.) แล้วมอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียนำร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปรับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกัน นายสมัครมีหนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นสอดคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่า ร่าง A.O.U. ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกสารราชทูตสาธารณรัฐอสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ จากนั้นนายสมัครลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถดับเพลิงเรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ กับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคางวดกว่าราคain ท้องตลาดอันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือลงทะเบียนการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโครงการดังกล่าวที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลยที่ ๕ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทนกับรัฐบาลสาธารณรัฐอสเตรีย ด้วยเงื่อนไขรับพันธะการค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่มิได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทนจำเลยที่ ๓ กับนายราเชนทร์ พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี. เมอร์เซนไดซิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้า OTOP ตามนโยบายของรัฐบาล ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติและตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้

ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐอสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๔ และนายสมครยืนคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ เพื่อมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิด L/C ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติวงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขใน L/C หลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ในการส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่แขวงเสาวชิงช้าและแขวงวัดราชบพิตร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนทบุรี จังหวัดนนทบุรีเกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบทที่มี

โทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และ จำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๔ ขึ้นพิจารณา ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๔ ไม่มากาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓
วรรณสาม

ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๔ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้อง กระทำการต่อหน้าจำเลยที่ ๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘

ศาลฎีกานัดดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ การกระทำการของจำเลยที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลาย บท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษ

หนังที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้ จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว เมื่อจำเลยที่ ๕ มีได้อุทธรณ์ คดีในส่วนการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๕ จึงยุติตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ข้อกฎหมายของโจทก์ประการเดียวกันว่า คำพิพากษาของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคล ไม่อาจลงโทษจำกัด จำเลยที่ ๕ ได้ ดังนั้น การพิจารณาว่ากฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็น นิติบุคคล จึงต้องพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับ คดีต้องใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษปรับหนัก ที่สุดลงแก่จำเลยที่ ๕ นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ บัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษ ทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย คำว่า บุคคล ตามมาตราหนึ่งมิได้ แยกออกเป็นบุคคลธรรมดายหรือนิติบุคคล ประมวลกฎหมายเพ่งและพานิชย์มาตรา ๖๖ และ มาตรา ๖๗ ก็กำหนดว่า นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือ กฎหมายอื่น และนิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เข่นเดียวกับบุคคลธรรมดาย ในเบื้องต้นนิติบุคคลจึง กระทำความผิดอาญาและมีความรับผิดทางอาญาได้ตามกฎหมาย ส่วนประเด็นว่าจะลงโทษอย่างไรนั้น เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ต้องพิจารณาภายหลัง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า เมื่อการ

กระทำได้อันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงแก่ผู้กระทำความผิด และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด มีดังนี้ (๑) ประหารชีวิต (๒) จำคุก (๓) กักขัง (๔) ปรับ (๕) รับทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า โทษในลำดับ (๑) หนักที่สุดแล้วโทษลำดับถัดลงมาหนักลดหลั่นลงไป โดยโทษรับทรัพย์สินลำดับ สุดท้ายเบาที่สุด การพิจารณากฎหมายที่บ่มีโทษหนักที่สุดตามมาตรา ๘๐ จึงพิจารณาจากความหนักเบาของโทษตามมาตรา ๑๙ เป็นเกณฑ์ โทษจำคุกจึงเป็นโทษที่หนักกว่าโทษปรับและในกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษหั้งโทษจำคุกและโทษปรับ จึงต้องพิจารณาว่าบทใดมีโทษจำคุกหนักกว่าเป็นเกณฑ์ เมื่อได้บทกฎหมายที่มีโทษจำคุกหนักที่สุดแล้ว ก็ต้องนำโทษจำคุกและโทษปรับของบทกฎหมายนั้นมาปรับแก่ คดี ในขั้นตอนนี้จึงพิจารณาว่าผู้กระทำผิดเป็นบุคคลธรรมดายหรือนิติบุคคล เมื่อผู้กระทำผิดเป็นนิติบุคคลไม่อาจลงโทษจำคุกได้ จะต้องลงโทษปรับ ก็ต้องใช้อัตราโทษปรับของบทบัญญัติบทหนักนี้ลงแก่ผู้กระทำความผิด ไม่กลับไปพิจารณาโทษปรับตามบทกฎหมายอื่นอีก เมื่อความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบ มาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ กับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ที่จำเลยที่ ๕ กระทำการความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต่างมีโทษจำคุกและโทษปรับด้วยกัน โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ มีอัตราโทษตั้งแต่ ๗ ปีถึง ๒๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ บาทถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อนำมาพิจารณาประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ จะมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ๘ เดือนถึง ๓ ปี ๔ เดือน หรือจำคุก๓๓ ปี ๔ เดือน และปรับตั้งแต่ ๙๓,๓๓๓.๓๓ บาทถึง ๒๖๖,๖๖๖ บาท และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗

- ๔ -

ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มีอัตราโทษต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้นหรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนไดจะสูงกว่า ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ จึงมีโทษจำคุกหนักกว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ความผิดพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ จึงเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ที่ต้องนำมาใช้ปรับแก่คดีลงโทษจำเลยที่ ๕ เมื่อจำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลไม่อาจลงโทษจำคุกได้ จึงต้องลงโทษปรับ ก็ต้องใช้โทษปรับของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ ลงแก่จำเลยที่ ๕ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ เป็นเงิน ๒๖๖,๖๖๖ บาท จึงขอบแแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่เข้า

จึงวินิจฉัยยืน

นายอमพันธ์ สมบติสถาพรกุล

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๑๒/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๙ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักตริย์ ศาลาภิการ

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ		โจทก์
ระหว่าง	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	พลตำรวจเอกอธิลักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైලోర్ เดมເලෝର් ພຸກ ສປເຊີຍລ ພ້າທ່ອຍ ເວລີ ແອນດີ ໂຄ ເຈິ ຮ້ອ	
	บริษัท ຈິດີ ຢູໂຣເປີຍນ ແລນດີສເຕັມ-ສ్టິເລෝର් ຈຳກັດ ທີ່ ៥	
	นายอภิรักษ์ ໂກະໂໄຣນ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลาภิการแผนกดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำเนินการตามเงื่อนไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินการตามเงื่อนไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินการตามเงื่อนไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ดำเนินการตามภาระที่ได้รับมอบหมายโดยทางราชการ จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กับกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนินการตามเงื่อนไขของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกหลวงหรือกระทำการโดยวิธีการอื่นได้ร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุเบี้ยบ ข้อบังคับของทางราชการ และขัดต่อมาตรา ๑๗ แห่งรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นร่วมกระทำการความผิด ด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในขณะนั้น ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ เป็นตัวการร่วมและเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการความผิด โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ

(AGREEMENT OF UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) แล้วมอบหมายให้ทุตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐ
อสเตรียนำร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการ
พัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
กรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปรับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกัน
นายสมคarme หนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่ม^๑
ประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่าร่าง A.O.U.
ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอสเตรียประจำ
ประเทศไทยโดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่ม^๒
ประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE
AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๔ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่ม^๓
ประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้า
จากจำเลยที่ ๔ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทย
และมีราคางบประมาณกว่าราคานอกห้องตลาด อันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
และโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโครงการดังกล่าวที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลย
ที่ ๔ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติ
คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของรัฐฯ ด้วยเงื่อนไขรับพันธะ
การค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่มิได้จัดให้มี
การลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทนจำเลยที่ ๓ กับนายราเชนทร์ พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้า
ต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์เซนไดซิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลย
ที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่ม^๔
ประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบด้วยกฎหมายให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันลงนามในสัญญา
การค้าต่างตอบแทนที่ลงนามในวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๔ ตามที่ระบุไว้ในสัญญาการค้าต่างตอบแทนที่ลงนาม

การค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐอสเตรเรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๔ และนายสมัครยื่นคำขอเปิดเดตเตอร์อฟ เครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ เพื่อมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิด L/C ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติงเงินเพื่อ จ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขใน L/C หลายรายการ เพื่อเอื้อ ประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ใน การส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและ กรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่แขวงเสาชิงช้าและแขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และ ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีเกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอ ราคายกเว้น หักภาษี ๒๐% มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกा�แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายกเว้น หักภาษี ๒๐% มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายกเว้น หักภาษี ๒๐% มาตรา ๑๕๔๒ มาตรา ๗ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวกันต่อหน้าที่และภาระหน้าที่เดียวกัน จึงต้องลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายกเว้น หักภาษี ๒๐% ที่มีไว้

หนังสือที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และ
จำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖
จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

ต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๔
ขึ้นพิจารณา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง^๑
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ (ที่บัญญัติใหม่) ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๔ ไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓
วรรคสาม ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๔ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่
สามารถจับได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลจึงมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้อง
กระทำการต่อหน้าจำเลยที่ ๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘

ศาลฎีกานัดคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า
จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๑๓ ประกอบ
มาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการ
เสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓
การกระทำของจำเลยที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ข้อกฎหมายของโจทก์มีประการเดียวกันว่า คำพิพากษาศาล

ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และ
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๙๐ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๕ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าทำ
สัญญา กับหน่วยงานของรัฐ แม่อนุญาโตตุลาการจะมีคำชี้ขาดให้จำเลยที่ ๕ คืนเงินให้แก่
กรุงเทพมหานครเป็นค่าส่วนต่างระหว่างมูลค่าทางตลาดที่ยุติธรรมกับเงินช่วยค่าซ่อมแซมรวมเป็นเงิน
๒๐,๔๓๕,๖๒๐ ยูโร แต่กรุงเทพมหานครยังมีความเสียหายจากการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและ
อุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ทั้งค่าภาษีอากรสินค้าอะไหล่ และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ค่าฝากและ
เก็บรักษาสินค้า รวมถึงค่าซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ และ
ปรับปรามการกระทำความผิดที่เป็นเหตุให้มีการแบ่งขันการเสนอราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของ
หน่วยงาน การพิจารณาว่ากฎหมายบที่มีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล
ต้องพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับที่จะลงโทษได้เท่านั้น จึงต้องใช้
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่ง
เป็นบทที่มีโทษปรับหนักที่สุด เห็นว่า การพิจารณาว่าบทบัญญัติตามที่ได้เป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนัก
ที่สุดสำหรับจำเลยที่ ๕ นั้น ต้องพิจารณาจากหลักการรับโทษทางอาญาของบุคคลตามมาตรา ๒ แห่ง
ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอัน

กฎหมายที่ใช้ในคณะกรรมการทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย...” โดยคำว่า “โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น” ย่อมหมายถึง โทษที่สามารถลงแก่บุคคลนั้นได้ด้วย หากโทษใดแม้จะมีการกำหนดไว้แต่โทษดังกล่าวเป็นโทษที่ไม่อาจลงแก่บุคคลใดได้แล้ว ย่อมไม่อาจถือเป็นโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นตามบทบัญญัติ ดังกล่าวได้ ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด เมื่อว่ากันนิติบุคคลต้องรับผิดทางอาญาโดยถือເວາກຮາງທຳມະນຸດຕະຫຼາດ กระทำการและเจตนาของผู้ແຫ່ນນິຕິບຸກຄລ ຊື່ງໄດ້ກະທຳກາຍໃນຂອບວັດຖຸປະສົງຄົງນິຕິບຸກຄລກົດຕາມ ແຕ່ ກົງທຳມະນຸດຕະຫຼາດໄດ້ຮັບອັນດາຂອງນິຕິບຸກຄລວ່າເປັນບຸກຄລອີກປະເກທນີ່ຕ່າງໜາກຈາກບຸກຄລຮຽມດາ ການພິຈາລະນາກຳນົດໂທແກ່ນິຕິບຸກຄລ ຕາມປະມວລກົງທານຍາອາງຸາ ມາຕຣາ ๑๙ ຊື່ງບັນຍຸຕີ່ງໂທສໍາຫັບ ລົງແກ່ຜູ້ກະທຳກາຍມີດັ່ງນີ້ (๑) ປະທາບີ (๒) ຈຳຄຸກ (๓) ກັກຊັງ (๔) ປັບ (๕) ຮີບທັບພົມສິນ ເນື່ອ ນິຕິບຸກຄລໂດຍສະພາບປັບປຸງໃຫ້ຄົງໄດ້ເພີ່ງໂທປັບກັບໂທຮັບທັບພົມສິນເທົ່ານັ້ນ ສ່ວນໂທປະທາບີ (๖) ຈຳຄຸກ ອີກັກຊັງ ໄນໄໝໂທທີ່ຈະลงແກ່ນິຕິບຸກຄລຕາມມາຕຣາ ๒ ແທ່ງປະມວລກົງທານຍາອາງຸາໄດ້ ດັ່ງນັ້ນ ການພິຈາລະນາວ່າບທບັນຍຸຕີ່ມາຕຣາໄດ້ເປັນກົງທານຍາບທ໌ມີໂທໜັກທີ່ສຸດສໍາຫັບຜູ້ກະທຳກາຍມີດີ່ງເປັນ ນິຕິບຸກຄລຍ່ອມໄໝ່ອາຈານີ້ຕາມລຳດັບໂທທາງອາງຸາທີ່ວາງໄວ້ໂດຍທ່ວໄປສໍາຫັບບຸກຄລຮຽມດາຕາມປະມວລ ກົງທານຍາອາງຸາ ມາຕຣາ ๑๙ ໄດ້ເພີ່ງອ່າງເດືອນ ແຕ່ຈຳຕົວນີ້ວ່າໂທທີ່ຈະໃຊ້ລັ້ນເປັນໂທທີ່ໃຊ້ບັງຄັບ ກັບນິຕິບຸກຄລໄດ້ຫີ່ວ່າໄດ້ ເພີ່ງມີຈຳນັ້ນແລ້ວກາເປັນກົງທານຍີນິຕິບຸກຄລກະທຳກາຍມີດີກຣມເດືອນແຕ່ເປັນ ຄວາມຝຶດຕ່ອງກົງທານຍາຫລາຍບທແຕ່ບທກົງທານຍາທີ່ມີໂທໜັກທີ່ສຸດມີແຕ່ຮ່ວງໂທຈຳຄຸກໄມ້ມີໂທປັບ ສ່ວນບທກົງທານຍາທີ່ມີຮ່ວງໂທປັບດ້ວຍແຕ່ເປັນບທກົງທານຍາທີ່ມີໂທເບັກວ່າ ກາກຄື້ອລຳດັບໂທຕາມ ປະມວລກົງທານຍາອາງຸາ ມາຕຣາ ๑๙ ເພີ່ງອ່າງເດືອນ ໃນການພິຈາລະນາວ່າກົງທານຍາບທ໌ມີໂທໜັກທີ່ສຸດ ໂດຍໄມ້ຄຳນັ້ນວ່າເປັນບທກົງທານຍາທີ່ມີໂທທີ່ຈະลงແກ່ນິຕິບຸກຄລນັ້ນໄດ້ຫີ່ວ່າໄມ້ ເຊັ່ນນີ້ ນິຕິບຸກຄລນັ້ນກັບໄມ່ຕ້ອງ ຮັບໂທ ເນື່ອຈາກກົງທານຍາບທ໌ມີໂທໜັກທີ່ສຸດໄມ້ມີກຳນົດຮ່ວງໂທທີ່ສາລະລົງແກ່ນິຕິບຸກຄລໄດ້ ຊື່ງ ກົງທານຍາໄມ່ນ່າຈະມີເຈຕນາຮມົນເຊັ່ນນັ້ນ ດັ່ງນັ້ນ ການພິຈາລະນາວ່າກົງທານຍາບທ໌ມີໂທໜັກທີ່ສຸດສໍາຫັບ

จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจึงต้องพิจารณาบที่มีโทษปรับหนักที่สุดเป็นหลัก มิใช่บทที่มีโทษจำคุกหนักที่สุดเหมือนอย่างบุคคลธรรมดามีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มีระหว่างโทษปรับหนักที่สุด คือ ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำการผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญา กับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า อันเป็นโทษปรับจำนวนที่สูงกว่าโทษปรับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ จึงต้องลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับกรุงเทพมหานคร จึงไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมือง อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

จึงวินิจฉัยแก้เป็นว่า ให้ลงโทษจำเลยที่ ๕ ฐานร่วมกันกระทำการโดยวิธีอื่นได้เป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาย่างเป็นธรรมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงิน ๖,๖๘๗,๔๔๙,๐๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๕ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ และมาตรา ๒๙/๑ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ต้องดำเนินการเมือง.

นางสาวสิริกานต์ มีจุล

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๑๒/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๑ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักษัตริย์ ศาลมีก้า

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	พลตำรวจเอกอธิลักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైලోర్ డెమలోర్ พుค สเปเชียล ฟาร์ซอย เอจ แอนด์ โค เคจี หรือ	
	บริษัท จีดี ยูโรเปียน แลนด์ชิสเต็ม-ส్టైลోర్ จำกัด ที่ ๕	
	นายอภิรักษ์ โภษะโยธิน	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คดค้าน คำพิพากษาศาลมีก้าแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ ดำเนินคดีแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินคดีแทนรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินคดีแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ดำเนินคดีแทนผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนินคดีแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๔ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกหลวงหรือกระทำการโดยวิธีการอื่นได้ร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุเบี้ยบ ข้อบังคับของทางราชการ และขัดต่อมติ กล่าวคือ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมศร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในขณะนั้นร่วมกระทำความผิด ด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในขณะนั้น ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายให้มีการแข่งขันราคาย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ เป็นผู้ร่วมและสนับสนุนการกระทำความผิด โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF

UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) และมอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียนำร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกัน นายสมัครมีหนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็น สอดคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่า ร่าง A.O.U. ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกสารราชทูตสาธารณรัฐอสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ จากนั้น นายสมัครลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ กับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคาง่วงกว่าราคainท้องตลาดอันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโครงการดังกล่าวที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลยที่ ๕ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทนกับรัฐบาลสาธารณรัฐอสเตรีย ด้วยเงื่อนไขรับพันธะการค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้านำเข้าที่มีผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่มิได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน จำเลยที่ ๓ กับนายราเชนทร์ พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์ เช่นไดซิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้า OTOP ตามนโยบายของรัฐบาลไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ และตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทย

- ๔ -

ต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐอสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่า
จำเลยที่ ๔ และนายสมคปริญ์คำขอเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วย
กฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ เพื่อมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิด L/C
ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึง
ขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความ
อันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขใน L/C หลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ในการส่งมอบ
สินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่แขวงเสาชิงช้า
และแขวงวัดราชบพิตร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนonthaburi
จังหวัดนonthaburi เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และ^{๙๖}
มาตรา ๙๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ
จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว
พิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบ
มาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๕ เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อ
กฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของ

รัช อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และจำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๔ ขึ้นพิจารณา ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๔ ไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคสาม

ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๔ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยที่ ๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘

ศาลฎีกานัดคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ การกระทำของจำเลยที่ ๔ เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมาย หล่ายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อันเป็นกฎหมาย
บทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระ
ค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว เมื่อจำเลยที่ ๕ มีได้อุทธรณ์ คดีสำหรับจำเลยที่ ๕ ในส่วนการกระทำ
ความผิดจึงยุติตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ข้อกฎหมายของโจทก์มีประการเดียวกันว่า คำพิพากษาของ
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และ
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๙๐ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๕ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้า
ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ แม้มูลนิธิฯ ทำการจะมีคำชี้ขาดให้จำเลยที่ ๕ คืนเงินให้แก่
กรุงเทพมหานครเป็นค่าส่วนต่างระหว่างมูลค่าทางตลาดที่ยุติธรรมกับเงินช่วยค่าซ่อมแซมรวมเป็นเงิน
๒๐,๔๗๕,๖๒๐ ยูโร แต่กรุงเทพมหานครยังมีความเสียหายจากการจัดซื้อยานพาหนะตั้งเพลิงและ
อุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ทั้งค่าภาษีอากรสินค้าอะไหล่ และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ค่าฝากและ
เก็บรักษาสินค้า รวมถึงค่าซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ และ
ปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นเหตุให้มีการแข่งขันการเสนอราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของ
หน่วยงาน การพิจารณาว่ากฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล
จึงต้องพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับที่จะลงโทษได้เท่านั้น ต้องใช้
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็น

บทที่มีโทษปรับหนักที่สุด เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐ บัญญัติว่า “เมื่อการกระทำได้อันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำการผิด” ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าจะใช้กฎหมายบทใดลงโทษแก่ผู้กระทำการผิด จะต้องพิจารณาจากตัวกฎหมายบทนั้น ๆ ว่ามีเรื่องโทษอย่างไร โดยไม่ได้พิจารณาว่าผู้กระทำการผิดหรือจำเลยเป็นใคร เป็นเด็กหรือไม่ เป็นนิติบุคคลหรือไม่ และจะลงโทษจำเลยได้หรือไม่เพียงใด เพราะนั้น เป็นขั้นตอนต่อไปหลังจากที่ได้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดแล้ว และการที่จะพิจารณาว่ากฎหมายบทใดมีโทษหนักกว่า ก็ต้องถือตามลำดับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ เป็นเกณฑ์ โทษประหารชีวิตก็หนักกว่าโทษจำคุก โทษจำคุกก็หนักกว่าโทษกักขัง โทษกักขังก็หนักกว่าโทษปรับ โทษปรับก็หนักกว่าโทษรับทรัพย์สิน ในกรณีที่มีโทษจำคุกเหมือนกัน โทษจำคุกตามกฎหมายบทใดหนักกว่าก็ต้องใช้กฎหมายบทนั้นลงโทษแก่ผู้กระทำการผิด นอกจากนี้ การตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด หากกฎหมายประسنจะให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษปรับหนักกว่าลงโทษแก่จำเลย หรือผู้กระทำการผิดที่เป็นนิติบุคคลก็ต้องบัญญัติไว้ให้ชัดแจ้ง เมื่อไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ เช่นนั้น จะตีความขยายความไปให้เป็นโทษแก่จำเลยย่อมไม่ชอบ เมื่อคดีนี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า การกระทำการของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทที่มีโทษจำคุกหนักที่สุดเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ซึ่งมีเรื่องโทษจำคุกขั้นต่ำ ๕ ปี ๘ เดือน และจำคุกขั้นสูง ๓๓ ปี ๔ เดือน ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มีเรื่องโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีถึง ๕ ปี เห็นได้ว่าโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีโทษ

- ៤ -

ຈຳຄຸກທັງກວ່າໄທເຊົາຈຳຄຸກຕາມພຣະຣາຊບັນດູຕີວ່າດ້ວຍຄວາມຜິດເກີ່ວກັບກາຣເສນອຮາຄາຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້
ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕຣາ ៧ ປະກອບປະມວລກຖາມອານຸາ ມາຕຣາ ៨ ທີ່ສາລະກົງກາແຜນກົດດື່ອານຸາຂອງ
ຜູ້ດຳຮັງຕຳແໜ່ງທາງກາຣເມື່ອງລົງໄທຈຳເລີຍທີ່ ៥ ຕາມພຣະຣາຊບັນດູຕີວ່າດ້ວຍຄວາມຜິດເກີ່ວກັບກາຣເສນອ
ຮາຄາຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕຣາ ១៣ ປະກອບມາຕຣາ ១២ ແລະປະມວລກຖາມອານຸາ
ມາຕຣາ ៩៦ ຈຶ່ງຂອບແລ້ວ

ຈຶ່ງວິນິຈຜ້າຍິນ

ນາຍຮັກເກີ່ວຣຕີ ວັດນພງ໌

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีขั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๑๒/๒๕๖๕
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๙ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภัตtriy ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์	
		ที่ ๑	ที่ ๒
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑	
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒	
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓	
	พลตำรวจตรีอธิกัษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔	
	บริษัทสไตเออร์ เดเมเลอร์ พุค สเปเชียล ฟาร์ซอย เอจี แอนด์ โค เคจี หรือ บริษัทจีดี ยูโรเปี้ยน แอนด์ ซิสเต็ม-สไตเออร์ จำกัด ที่ ๕		
	นายอภิรักษ์ โกษาโยธิน	ที่ ๖	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจ

หน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร สามัญ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ให้แก่กรุงเทพมหานคร และจำเลยที่ ๖ ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในขณะนั้น ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดย มุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่าฝืนกฎหมายและ ระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ ร่วมและสนับสนุนการกระทำการผิด กล่าวคือ จำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (Agreement of Understanding) แล้ว มอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียนำร่างข้อตกลงของความเข้าใจไปให้จำเลยที่ ๕ จำนวนนั้น จำเลยที่ ๕ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและ เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เสนอร่างข้อตกลง ของความเข้าใจต่อกองกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อพิจารณาปรับร่าง ในวันเดียวกัน นายสมัครมีหนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า กองกรรมการและ สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีความเห็นว่า ร่างข้อตกลงของความเข้าใจถูกต้อง ต่อมา จำเลยที่ ๑ ลงนามในร่างข้อตกลงของความเข้าใจ โดยปราศจากอำนาจ ไม่เป็นไปตามหลักการที่ คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติ นายสมัครลงนามในข้อตกลงซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายพาหนะดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทา

สารานุภัย (Purchase Agreement) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติ และไม่ได้ขอรับความเห็นกับตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้ กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการมีราคาแพงกว่าราคาในท้องตลาด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ กับนายราชนทร พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์เซนได้ ซึ่ง จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มี มติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ไม่เป็นไปตาม หลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีอนุมัติ และตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทยขาดดุลการค้าต่อ สาธารณรัฐอสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๔๗,๔๔๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๕ และนายสมัคร ยื่นคำขอเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับปั้นไม่แต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นเพื่อตรวจสอบ ทั้งมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต (L/C) และ ให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการ จัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบรากการ และแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไข ในเดตเตอร์อฟเครดิต (L/C) หลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ในการส่งมอบสินค้าและ การชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่แขวงเสาวชิงช้าและ แขวงวัดราชบพิตร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และ มาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ
จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว
พิพากษาว่า จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบ
มาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวกันต่อกฎหมายหลายบท
ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมาย
บทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และ
จำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๕ ขึ้นพิจารณา ศาลอุนภูมิ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓
วรรณกรรม

ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจจัดการแทนจำเลยที่ ๕ มาเพื่อพิจารณาคดี
แต่ไม่สามารถจับได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ จึงมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้อง

กระทำต่อหน้าจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว
พิพากษาว่า จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒,
๓๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๙๓ การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓
ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับ
ให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๕
กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๓๓ ประกอบ
มาตรา ๑๒ กับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอ
ราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓
การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามคำพิพากษาของศาล
ฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์มีเพียงประการเดียวว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๗ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ขอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า การพิจารณาว่ากฎหมายบทใดมีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษแก่จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ต้องพิจารณาเฉพาะโทษปรับที่จะลงโทษได้เท่านั้น จึงต้องใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษปรับหนักที่สุดลงโทษแก่จำเลยที่ ๕ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ซึ่งมุ่งหมายปราบปรามการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการแข่งขันกันเสนอประโภชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริง และเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ เห็นว่า การกระทำความผิดได้เป็นกรรมเดียว แต่มีผลเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ได้วางหลัก โดยกำหนดให้ศาลใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดแต่บทเดียว ส่วนอย่างไรเป็นกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดนั้น ต้องพิจารณาตามลำดับโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และรับทรัพย์ โดยโทษในลำดับที่อยู่สูงกว่าอยู่หนักกว่าโทษในลำดับต่ำกว่า หากความผิดบทแรกและบทหลังมีอัตราโทษประเภทเดียวกันในลำดับเดียวกัน เช่น จำคุกเช่นเดียวกัน แล้ว ต้องถือความผิดบทที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงมากกว่าเป็นบทหนัก หากความผิดแต่ละบทมีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงเท่ากันต้องถือความผิดบทที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำเท่ากันแล้วจึงจะต้องพิจารณาโทษปรับในแต่ละบทความผิดต่อไป คดีนี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า การกระทำความผิดตามฟ้องของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เมื่อพิจารณาบท

กำหนดโดยฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการที่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบ มาตรา ๙๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๘ เดือน ถึง ๖ ปี ๘ เดือน ฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ ๓ ปี ๔ เดือน และจำคุกขั้นสูง ๓๓ ปี ๔ เดือน ฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ ๔ ปี ๘ เดือน และจำคุกขั้นสูง ๓๓ ปี ๔ เดือน และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ มีระหว่างโทษจำคุก ๑ ปี ถึง ๕ ปี ตั้งนี้ เห็นได้ว่า ทุกบทความผิดต่างมีอัตราราโทษจำคุกเข่นเดียวกัน จึงต้องพิจารณาว่าบทใดมีอัตราราโทษจำคุกขั้นสูงมากที่สุด เมื่อความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่ ๔ ปี ๘ เดือน และจำคุกขั้นสูง ๓๓ ปี ๔ เดือน ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงเพียง ๕ ปี ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำการที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ ย่อมเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด และเมื่อถือว่าบทดังกล่าวเป็นบทหนักแล้ว ก็ต้องใช้อัตราโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับตามบทนี้ลงโทษแก่จำเลยที่ ๕ โดยหากจำต้องพิจารณาสถานะของผู้กระทำการที่มีความผิดว่าเป็นบุคคลธรรมด้า หรือนิติบุคคลที่จะสามารถบังคับโทษนั้นได้หรือไม่ เพียงได้อันเป็นขั้นตอนการพิจารณาโทษที่จะใช้บังคับแก่ผู้กระทำการที่มีความผิด ภายหลังการพิจารณาปรับบทลงโทษ

- ๔ -

แล้วดังที่โจทก์อุทธรณ์ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบ

แล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่เข้า

จึงวินิจฉัยให้พิพากษาดังนี้

นายทรงพล สงวนพงศ์

(อ.ม.๓๒/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ. ๑๒/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ ๑ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภไเรยพระมหาภักษติริย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	พลตำรวจตรีอธิลักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัทสแตเตอร์ เดมເລອ່ວ พຸກ ສປເຊີຍ ພາຫຼ້ອຍ	
	ເອົ໌ ແອນດີ ໂຄ ເຄຈີ ຈຳກັດ ຮ້ອ	
	บริษัทຈິດ ຍູໂຣເປີຍນ ແລນດືສຕິມ-ສຕິເຕອວ໌ ຈຳກັດ	ที่ ๕
	นายອົກົກັງ ໄກະໂໄຍຮິນ	ที่ ๖
		จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลมฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์ วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำเนินคดีในเรื่องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินคดีในเรื่องรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดิน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินคดีในเรื่องพานิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการบริหารฯ กำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ดำเนินคดีในเรื่องผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนินคดีในเรื่องผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบายหลอกหลวง หรือกระทำการโดยวิธีการอื่น ได้ร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย ระบุราษฎร์ ข้อบังคับของทางราชการ และขัดต่อมติ ก่าวศีล จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้นร่วมกระทำความผิด ด้วยการแบ่งหน้าที่กันตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยไมชอบ ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อ

ประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่ายนักกฎหมายและระบุเบียงของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ ร่วมและสนับสนุนการกระทำความผิด โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) แล้วมอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐออสเตรีย捺ร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๔ แล้วจำเลยที่ ๔ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกันนายสมคุรเมืองสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่า คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นชอบด้วยกันแล้ว สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ร่าง A.O.U. ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกสารซื้อขายทูตสาธารณรัฐออสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ จากนั้นนายสมคุรลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ กับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคาสินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคาแพงกว่าราคainห้องตลาดอันเป็นการร่วมกันปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์จากโครงการดังกล่าวที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้แก่จำเลยที่ ๕ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทนกับรัฐบาลสาธารณรัฐออสเตรีย ด้วยเงื่อนไขรับพันธกรณีค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ (OTOP) แต่ไม่ได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน จำเลยที่ ๓ กับนายราเชนทร์ พจนสุนทร อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัทซี.พี.เมอร์แซนไดชิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้า OTOP ตามนโยบายของรัฐบาล ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อ้อนนุ่มติ และตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐอสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๔ และนายสมัครยืนคำขอเปิดเลตเตอร์อฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ ต่อมา จำเลยที่ ๖ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระงับการขอเปิด L/C ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบรากการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขใน L/C หลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ในการส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เหตุเกิดที่แขวงเสาชิงช้า และแขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๘๓ และมาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกานาเสนอคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า
จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวกันต่อหน่วยงานของรัฐ ลังโโทษ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และ จำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖ จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา
ต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๔
ขึ้นพิจารณา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ (ที่บัญญัติใหม่) ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๔ ไม่นำศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าจำเลยที่ ๔ ให้การปฏิเสธ ตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ.
๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคสาม ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๔
มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับได้ภายในเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลจึงพิจารณาคดี

จำเลยที่ ๕ ต่อไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกा�แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า
จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกា

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้แย้งกันในขั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๕ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ (ที่ถูก (เดิม)) ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ กับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓

ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์เพียงประการเดียวว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ หรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ บัญญัติว่า “เมื่อการกระทำได้อันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด” บทบัญญัติตั้งกล่าวเป็นขั้นตอนของการพิจารณาปรับบทลงโทษแก่การกระทำของผู้กระทำความผิด เพื่อให้ใช้บทบัญญัติที่มีโทษหนักที่สุดสำหรับการกระทำความผิดร้ายแรงที่สุดลงโทษผู้กระทำความผิด โดยไม่จำต้องพิจารณาสถานะของผู้กระทำความผิดว่าเป็นบุคคลธรรมดายังไง นิติบุคคล กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดนั้นต้องพิจารณาโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ ซึ่งกำหนดโทษเป็นลำดับดังนี้ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และรับทรัพย์สิน โทษที่อยู่ในลำดับก่อนย่อมหนักกว่าโทษที่อยู่ในลำดับหลัง หากความผิดแต่ละบทมีอัตราโทษประเภทเดียวกัน เช่นจำคุกเหมือนกันแล้ว แม้จะมีโทษปรับด้วย ต้องถือความผิดบทที่มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงมากกว่า เป็นบทที่โทษหนักที่สุด หากความผิดแต่ละบทมีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงเท่ากันต้องถือความผิดบทที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำที่สูงกว่าเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด หากความผิดทุกบทมีโทษจำคุกขั้นต่ำและขั้นสูงเท่ากันต้องพิจารณาโทษปรับซึ่งเป็นโทษที่มีลำดับถัดไป ทั้งนี้ เมื่อกฎหมายบทใดเป็นบทที่มีโทษหนัก

ที่สุดแล้ว ต้องใช้อัตราโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับตามบทางมายนั้นเพียงบทเดียวลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด หากผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลที่ต้องรับผิดในความผิดทางอาญาได้ ก็สามารถลงโทษนิติบุคคลตามสภาพแห่งโทษจะเปิดช่องให้ลงโทษได้ หาใช่ว่าการปรับกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดต้องพิจารณาสถานะของจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคลและโทษที่จะลงแก่จำเลยที่ ๕ เป็นสำคัญหรือพิจารณาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานของรัฐดังที่โจทก์อุทธรณ์แต่อย่างใดไม่ คดีนี้ศาลฎีกางแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ (ที่ถูก (เดิม)) ประกอบมาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๘ เดือน ถึง ๖ ปี ๘ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๑,๓๓๓.๓๓ บาทถึง ๑๓,๓๓๓ บาท ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคากลางหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนได้จะสูงกว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាត่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี

๔ เดือน กันยายน ๑๓ ปี ๒๕๖๔ เดือน พฤษภาคม ๑๓ ปี ๒๕๖๔ และปรับตั้งแต่ ๖๖,๖๖๖.๖๗ บาทถึง ๒๖๖,๖๖๖.๖๗ บาท ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำ ๔ ปี ๘ เดือน กันยายน ๑๓ ปี ๒๕๖๔ เดือน พฤษภาคม ๑๓ ปี ๒๕๖๔ และปรับตั้งแต่ ๖๖,๖๖๖.๖๗ บาทถึง ๒๖๖,๖๖๖.๖๗ บาท จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีอัตราโทษจำคุกขั้นสูงเท่ากัน และสูงกว่าอัตราโทษจำคุกขั้นสูงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๒๕๔๒ มาตรา ๗ แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสูงกว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๒๕๔๒ มาตรา ๗ แต่พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๘๖ ตั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคายังคงอยู่ มาตรา ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ จึงเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ซึ่งมีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำ ๔ ปี ๘ เดือน กันยายน ๑๓ ปี ๒๕๖๔ เดือน พฤษภาคม ๑๓ ปี ๒๕๖๔ และและปรับตั้งแต่ ๖๖,๖๖๖.๖๗ บาทถึง ๒๖๖,๖๖๖.๖๗ บาท เมื่อจำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคล จึงไม่อาจลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๕ ได้ แต่สภาพแห่งโทษเปิดช่องให้ลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ จึงลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ตามอัตราโทษปรับที่บัญญัติไว้ใน

บทกฎหมายดังกล่าวได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษ
ปรับจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.
๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๖ นั้น ขอบแล้ว
อุธรรมของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

จึงมีความเห็นให้พิพากษายืน.

นายกิตติพงษ์ ศิริโรจน์

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม.อธ.๑๖/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม.อธ. ๙ /๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไยพระมหาภักษติริย ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	ผลตรวจตัวรือธิกักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైเลอร์ เดเมเลอร์ พุค สเปเชียล ฟาร์ซอย เอจ แอนด์ โค เคจี หรือ บริษัท จีดี ยูโรเปียน แlenด์ชิสต์-ส్టైเลอร์ จำกัด ที่ ๕	
	นายอภิรักษ์ โภษะโยธิน	ที่ ๖ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ

การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งหกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๘๓ และ ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗, ๑๑, ๑๒ และ ๑๓ และ

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลเมื่อคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า
จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๑๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวกันต่อหน่วยงานหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และจำคุกจำเลยที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

ຈຳເລຍທີ ២ ແລະທີ ៥ ອຸທຮຣນຕ່ອທິປະຊຸມໃຫຍ່ສາລວິກາ

ທີປະຊຸມໃຫຍ່ສາລວິກາມີຄໍາສັ່ງໄມ້ຮັບອຸທຮຣນຂອງຈຳເລຍທີ ២ ແລະທີ ៥ ໄວ້ພິຈາຮານາ

ໂຈທກຍືນຄໍາຮັງຂອ້ໄຍກຄີສໍາຫຼັບຈຳເລຍທີ ៥ ຂຶ້ນພິຈາຮານາ ສາລອນນູ້ມາຕ

ຈຳເລຍທີ ៥ ໄມ່ມາສາລໃນວັນພິຈາຮານາຄັ້ງແຮກ ຄືວ່າຈຳເລຍທີ ៥ ໃຫ້ກາຣປົງເສັດ ຕາມ

ພຣະຣາຊບັນຍຸຕີປະກອບຮູ້ຮຣນນູ້ມາວ່າດ້ວຍວິທີພິຈາຮານາດີອານູາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕໍ່ແນ່ງທາງກາຣເມືອງ ພ.ສ.

២៥៦០ ມາຕຣາ ៣៣ ວຣຄສາມ

ສາລອອກໜາຍຈັບກຽມກາຣຜູ້ມີອໍານາຈກຮ່າກທໍາກາຣແທນຈຳເລຍທີ ៥ ມາເພື່ອພິຈາຮານາດີແຕ່ໄໝສາມາຮັກຈັບໄດ້ກາຍໃນສາມເດືອນນັບແຕ່ວັນອົກໜາຍຈັບ ຈຶ່ງພິຈາຮານາດີຕ່ອໄປໂດຍໄໝເຕືອນກະທຳຕ່ອງ
ໜ້າຈຳເລຍທີ ៥ ຕາມພຣະຣາຊບັນຍຸຕີປະກອບຮູ້ຮຣນນູ້ມາວ່າດ້ວຍວິທີພິຈາຮານາດີອານູາຂອງຜູ້ດຳຮັງ
ຕໍ່ແນ່ງທາງກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៦០ ມາຕຣາ ២៨ ວຣຄສອງ

ສາລວິກາແພນກຄີດີອານູາຂອງຜູ້ດຳຮັງຕໍ່ແນ່ງທາງກາຣເມືອງພິຈາຮານາແລ້ວພິພາກໜາວ່າ
ຈຳເລຍທີ ៥ ມີຄວາມຜິດຕາມປະມວລກງໍ້າມາຍອານູາ ມາຕຣາ ១៥៧ ປະກອບມາຕຣາ ៨៦ ພຣະຣາຊບັນຍຸຕີວ່າ
ດ້ວຍຄວາມຜິດເກື່ອງກັບກາຣເສນອරາຄາຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕຣາ ១២, ៣ ປະກອບມາຕຣາ
១២ ແລະປະມວລກງໍ້າມາຍອານູາ ມາຕຣາ ៨៦ ພຣະຣາຊບັນຍຸຕີວ່າດ້ວຍຄວາມຜິດເກື່ອງກັບກາຣເສນອරາຄາຕ່ອ
ໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕຣາ ៧ ປະກອບປະມວລກງໍ້າມາຍອານູາ ມາຕຣາ ៨៣ ກາຣກະທຳຂອງ
ຈຳເລຍທີ ៥ ເປັນກາຣກະທຳກຽມເດືອນຄວາມຜິດຕ່ອກງໍ້າມາຍຫລາຍບທ ລົງໂທໜາມພຣະຣາຊບັນຍຸຕີວ່າ
ດ້ວຍຄວາມຜິດເກື່ອງກັບກາຣເສນອරາຄາຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ ພ.ສ. ២៥៥២ ມາຕຣາ ៣ ປະກອບມາຕຣາ ១២
ແລະປະມວລກງໍ້າມາຍອານູາ ມາຕຣາ ៨៦ ອັນເປັນກົງໝາຍບທທີ່ມີໂທໜ້ານັກທີ່ສຸດຕາມປະມວລກງໍ້າມາຍ

อาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ในส่วนของจำเลยที่ ๕ ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายตามอุทธรณ์ของโจทก์ประการเดียวว่า คำพิพากษาศาลมีฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ให้ลงโทษจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ นั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า การพิจารณาว่ากฎหมายบทใดเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ต้องพิจารณาเปรียบเทียบจากโทษปรับของแต่ละบทความผิด ไม่ใช้โทษจำคุก เนื่องจากเป็นโทษที่สามารถลงแก่จำเลยที่ ๕ ได้ตามความเป็นจริง กรณีจึงต้องใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งมีระหว่างโทษปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ เมื่อจำเลยที่ ๕ ทำสัญญากับกรุงเทพมหานครเป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๘,๐๐๐ บาท ตามข้อตกลงซื้อขายเอกสารหมาย จ.๖๓ คิดเป็นโทษปรับที่จะลงแก่จำเลยที่ ๕ เป็นจำนวน ๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท จึงสูงกว่าโทษปรับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ เห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคแรก บัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำ

ความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยมาตรา ๑๘ วรรคแรก บัญญัติว่า โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้ (๑) ประหารชีวิต (๒) จำคุก (๓) กักขัง (๔) ปรับ และ (๕) รับทรัพย์สิน จำเลยที่๕ เป็นนิติบุคคลจึงเป็นเพียงบุคคลสมมติในทางกฎหมาย ไม่อาจได้รับโทษประหารชีวิต จำคุก และกักขังได้โดยสภาพ แต่ก็ต่างจากจำเลยอื่นที่เป็นบุคคลธรรมดายิ่งจากลักษณะตามมาตรา ๑๘ ได้ทุกประเภท ดังนั้นการพิจารณาว่าโทษตามกฎหมายใดเป็นบทลงโทษที่หักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ซึ่งจะใช้ลงแก่บุคคลธรรมดานั้นก็ต้องได้ตามสภาพของผู้กระทำความผิด กรณีจึงต้องพิจารณาเปรียบเทียบโทษปรับของแต่ละบทความผิดของจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นโทษที่สามารถใช้ลงแก่จำเลยที่ ๕ ได้ตามความเป็นจริง เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยที่ ๕ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งมีระหว่างโทษปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคางวดสุดท้ายว่าผู้ร่วมกระทำความผิดนั้นหรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยจำเลยที่ ๕ ทำสัญญากับกรุงเทพมหานครเป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท คิดเป็นโทษปรับร้อยละห้าสิบที่จะลงแก่จำเลยที่ ๕ เป็นเงินจำนวน ๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท จึงเป็นโทษปรับที่สูงกว่าโทษปรับสำหรับความผิดอื่นของจำเลยที่ ๕ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ ซึ่งมีระหว่างโทษสองในสามส่วนของโทษปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓ ประกอบในสามของมาตรา ๘๖ ซึ่งมีระหว่างโทษสองในสามของโทษปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ซึ่งมีระหว่างโทษสองในสามของ

โทษปรับตั้งแต่ ๑๔๐,๐๐๐ บาทถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท จึงต้องใช้โทษปรับจำนวน ๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដ่อน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ลงแก่จำเลยที่ ๕ ในฐานที่เป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

จึงวนิจฉัยแก้เป็นว่า ให้ลงโทษจำเลยที่ ๕ ฐานร่วมกันใช้อุบัติหลอกหลวงหรือกระทำโดย วิธีอื่นใดเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาย่างเป็นธรรมตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដ่อน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ปรับ จำเลยที่ ๕ เป็นเงิน ๓,๓๔๓,๗๔๔,๕๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๕ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ และ ๒๙/๑ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.

นายพิชัย เพ็งผ่อง

(อ.ม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีขั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อ.ม. อธ.๑๒/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ.ม. อธ.๑ /๒๕๖๗

ในพระปรมາภิไรยพระมหาภักษัตริย์ ศาลาวีก้า

วันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายโภคิน พลกุล	ที่ ๑
	นายประชา มาลีนนท์	ที่ ๒
	นายวัฒนา เมืองสุข	ที่ ๓
	ผลสำรวจเชิงลักษณ์ ตันชูเกียรติ	ที่ ๔
	บริษัท ส్టైලోర్ డెమເලోర్ พຸກ ສປເຊີຍລ ພ້າທ່ອຍ ເອຈີ ແອນດີ ໂຄ ເຄື ຫຣູ	
	บริษัท ຈິດີ ຢູໂຮເປີຍນ ແລນດີສເຕັມ-ສ్టິເລෝຣ ຈຳກັດ	ที่ ๕
	นายอภิรักษ์ ໂກະໂໄຈນ	ที่ ๖
		จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ
การเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลาวีก้าแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง ลงวันที่ ๑๕ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๗ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำเนินการตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการแผ่นดินและควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๒ ดำเนินการตามรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการแผ่นดินและควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ราชการของกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๓ ดำเนินการตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และกำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ ดำเนินการตามผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๕ เป็นนิติบุคคลต่างประเทศ และเป็นคู่สัญญาผู้ขายยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยให้กรุงเทพมหานคร จำเลยที่ ๖ ดำเนินการตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล บริหารราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปลายปี ๒๕๔๕ ถึงต้นปี ๒๕๔๙ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ด้วยการใช้อุบัติหลอกหลวงหรือกระทำการโดยวิธีการอื่นได้ร่วมกับจำเลยที่ ๕ ให้มีการจัดซื้อสินค้าด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งไม่จัดให้มีการกระทำการค้าต่างตอบแทน ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและขัดต่อมาตรฐานด้านคุณภาพ จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และนายสมศรี สุนทรเวช ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในขณะนั้น ร่วมกระทำความผิดด้วยการแบ่งหน้าที่กันตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล จัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เพื่อจัดซื้อรถดับเพลิง เรือดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ตามราคา

และจำนวนที่จำเลยที่ ๕ ประสงค์จะเสนอขายให้แก่กรุงเทพมหานคร โดยอ้างการดำเนินการซื้อขายในลักษณะรัฐต่อรัฐกับรัฐบาลสาธารณรัฐอสเตรีย พร้อมรับพันธการค้าต่างตอบแทนในสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ เพื่อหลีกเลี่ยงการสอบราคา เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการโดยมิชอบ ร่วมกับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ โดยฝ่ายนักกฎหมายและระเบียบของทางราชการเกี่ยวกับการพัสดุ มีจำเลยที่ ๕ เป็นผู้สนับสนุน โดยจำเลยที่ ๕ จัดทำร่างข้อตกลงของความเข้าใจ (AGREEMENT OF UNDERSTANDING หรือ A.O.U.) และมอบหมายให้ทูตพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐอสเตรียนำร่าง A.O.U. ไปให้จำเลยที่ ๕ จำเลยที่ ๕ ในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร เสนอร่าง A.O.U. ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับร่าง A.O.U. โดยในวันเดียวกันนายสมัครมีหนังสือถึงจำเลยที่ ๑ แจ้งว่าคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาระบบบริหารและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีความเห็นสอดคล้องกับสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่า ร่าง A.O.U. ดังกล่าวถูกต้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ลงนามใน A.O.U. กับเอกสารราชทูตสาธารณรัฐอสเตรียประจำประเทศไทย โดยปราศจากอำนาจและไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติ จากนั้นนายสมัครลงนามในข้อตกลงซื้อขายรถดับเพลิง เรือดับเพลิง และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย (PURCHASE AGREEMENT) กับจำเลยที่ ๕ ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ ขัดต่อระเบียบและกฎหมายกับไม่ได้รับความเห็นและการตรวจสอบความถูกต้องจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้กรุงเทพมหานครตกลงซื้อสินค้าจากจำเลยที่ ๕ โดยไม่มีการตรวจสอบชนิดและราคасินค้า ซึ่งสินค้าบางรายการผลิตขึ้นในประเทศไทยและมีราคาแพงกว่าราคainห้องตลาด จำเลยที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีที่จะต้องทำการค้าต่างตอบแทนกับรัฐบาลสาธารณรัฐอสเตรีย ด้วย

เงื่อนไขรับพันธุ์การค้าต่างตอบแทนร้อยละ ๑๐๐ โดยเน้นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และมีได้จัดให้มีการลงนามในสัญญาการค้าต่างตอบแทน จำเลยที่ ๓ กับนายราชนทร พจนสนธิ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กลับร่วมกับบริษัท ซี.พี.เมอร์แซนไดซิ่ง จำกัด (CPM) ซึ่งเป็นบริษัทในครอบครัวของจำเลยที่ ๓ ผลักดันให้กระทรวงพาณิชย์เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีให้มีมติเน้นสินค้าประเภทไก่ต้มสุกแทนที่จะเป็นสินค้า OTOP ตามนโยบายของรัฐบาล ไม่เป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้อ้อนนุมติและตามวิธีการค้าต่างตอบแทน เป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าต่อสาธารณรัฐออสเตรีย เป็นเงิน ๖,๖๘๗,๔๘๙,๐๐๐ บาท การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และนายสมัคร เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร และเป็นการกระทำการผิดกฎหมายด้วยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ มีจำเลยที่ ๕ เป็นผู้สนับสนุนการกระทำการผิดดังกล่าวและจำเลยที่ ๕ ได้ร่วมกระทำการผิดให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาย่างเป็นธรรมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ จำเลยที่ ๖ ทราบว่าจำเลยที่ ๔ และนายสมัครยื่นคำขอเปิดเดตเตอร์อฟเครดิต (L/C) ให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกลับไม่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบ ต่อมากำเลยที่ ๖ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งระบุการขอเปิด L/C ทั้งยังให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อนุมัติงเงินเพื่อจ่ายให้แก่จำเลยที่ ๕ โดยไม่พิจารณาถึงขั้นตอนการจัดซื้อที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบราชการ และจำเลยที่ ๖ ยังแก้ไขข้อความอันเป็นสาระสำคัญของเงื่อนไขใน L/C หลายรายการ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่จำเลยที่ ๕ ใน การส่งมอบสินค้าและการชำระเงิน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐและกรุงเทพมหานคร เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและโดยทุจริต เหตุเกิดที่แขวงเสาวชิงช้าและแขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร และที่ตำบลบางกระสอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวพันกัน ขอให้

- ๔ -

ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๘๓ และ ๙๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗, ๑๑, ๑๒ และ ๑๓

จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้การปฏิเสธ

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ศาลเมืองคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะ

จำเลยที่ ๕ ออกจากสารบบความ

ศาลฎีกางแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า

จำเลยที่ ๒ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา
๑๒ และจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒
การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นการกระทำการเดียวกันต่อหน่วยงานหลายบท ลงโทษตาม
พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษ
หนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๑๒ ปี และจำคุกจำเลย
ที่ ๔ มีกำหนด ๑๐ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๖

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก

ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ ไว้พิจารณา

ต่อมาวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๕

ขึ้นพิจารณา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง^๑
ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ ศาลอนุญาต

จำเลยที่ ๕ ไม่มาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก ถือว่าให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคสาม ศาลออกหมายจับกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๕ มาเพื่อพิจารณาคดี แต่ไม่สามารถจับได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลจึงพิจารณาคดีจำเลยที่ ๕ ต่อไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

ศาลฎีกा�แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยที่ ๕ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๓ การกระทำของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๖ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ลงโทษปรับ ๒๖๖,๖๖๖ บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาอื่นให้ยก

โจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกា

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๕ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๙๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒, ๓ ประกอบมาตรา

๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ การกระทำของเจ้าเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการเดียวกับต่อกฎหมายหลายบท ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่าคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งลงโทษเจ้าเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ขอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ หรือไม่ ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า เจ้าเลยที่ ๕ ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ เมื่อนานมา太子การจะมีคำชี้ขาดให้เจ้าเลยที่ ๕ คืนเงินให้แก่กรุงเทพมหานครเป็นค่าส่วนต่างระหว่างมูลค่าทางตลาดที่ยุติธรรมกับเงินช่วยค่าซ่อมแซม รวมเป็นเงิน ๒๐,๔๓๕,๖๒๐ ยูโร แต่กรุงเทพมหานครยังมีความเสียหายจากการจัดซื้อยานพาหนะดับเพลิงและอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัยทั้งค่าภาษีอากรสินค้าอะไหล่และอุปกรณ์บรรเทาสาธารณภัย ค่าฝากและเก็บรักษาสินค้า รวมถึงค่าซ่อมแซมอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ และปราบปรามการกระทำความผิดที่เป็นเหตุให้มีการแข่งขันการเสนอราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน การพิจารณาว่ากฎหมายบทใดมีโทษหนักที่สุดสำหรับลงโทษเจ้าเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นนิติบุคคล จึงต้องพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนโทษปรับที่จะลงโทษให้เท่านั้น โดยต้องใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษปรับหนักที่สุดลงโทษเจ้าเลยที่ ๕ นั้น เห็นว่า ในการกระทำการเดียวกันแต่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ได้วางหลักโดยกำหนดให้ศาลใช้กฎหมายบทที่มีโทษ

หนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด กรณีจึงต้องพิจารณากฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดเสียก่อน เพื่อใช้บทบัญญัติที่หนักที่สุดอันเป็นความผิดร้ายแรงที่สุดตามสภาพความผิดหรือลักษณะความผิดลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งในกรณีนี้ต้องพิจารณาถึงระหว่างโทษของความผิดที่กำหนดไว้ ส่วนว่าโทษสถานใดเป็นโทษหนักที่สุดนั้น ต้องพิจารณาตามลำดับโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และรับทรัพย์สิน โดยโทษสถานที่อยู่ในลำดับก่อนในมาตรานี้ย่อมหนักกว่าโทษสถานที่อยู่ในลำดับหลัง หากความผิดแต่ละบทมีโทษสถานเดียวกัน เช่น จำคุกเหมือนกันแล้ว ต้องถือความผิดบทที่มีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงมากกว่าเป็นบทหนัก แต่หากความผิดแต่ละบทมีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงเท่ากัน ต้องถือความผิดบทที่มีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำที่สูงกว่า เป็นบทหนัก หากความผิดทุกบทมีระหว่างโทษจำคุกขั้นต่ำและขั้นสูงเท่ากันจึงจะไปพิจารณาระหว่างโทษปรับในแต่ละบทความผิดต่อไป ซึ่งบทหนักคือบทที่มีระหว่างโทษปรับสูงกว่า เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๗, ๑๒ และ ๑๓ ไม่ได้กำหนดบทลงโทษแก่นิติบุคคลไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การพิจารณาบทกฎหมายที่จะนำมาใช้ลงโทษจึงต้องพิจารณาเฉพาะบทกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ หากจำต้องพิจารณาถึงสถานะของผู้กระทำความผิดว่าเป็นบุคคลธรรมดายังไงนิติบุคคลที่จะสามารถบังคับโทษสถานได้หรือไม่แต่อย่างใด เนื่องจากการบังคับใช้โทษสถานได้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นขั้นตอนของการลงโทษภายหลังจากการใช้กฎหมายบทมีโทษหนักที่สุดลงโทษแล้ว ดังนี้ เมื่อคดีนี้ศาลมีวินัยแพนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่า การกระทำการฟ้องของจำเลยที่ ๕ เป็นการกระทำการมีกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท และเมื่อพิจารณาบทกำหนดโทษความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๘ เดือน ถึง ๖ ปี ๘ เดือน ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา

๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ๔ เดือน ถึง ๓๓ ปี ๔ เดือน ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ๔ เดือน ถึง ๓๓ ปี ๔ เดือน และความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ มีระหว่างโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๕ ปี เห็นได้ว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงมากที่สุด ๓๓ ปี ๔ เดือน ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ มีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงเพียง ๕ ปี ดังนี้ ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๑๒ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ซึ่งมีระหว่างโทษจำคุกขั้นสูงมากกว่าจึงเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุด และเมื่อความผิดบทนี้เป็นบทหนักแล้ว ก็ต้องใช้ระหว่างโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับตามบทนี้ลงโทษแก่จำเลยที่ ๕ แม้ระหว่างโทษตามกฎหมายในบทความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคាដื่องจากงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ จะกำหนดโทษปรับไว้ร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคากลางๆ ระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ แล้วแต่จำนวนเดจะสูงกว่า ซึ่งในคดีนี้เมื่อคำนวณแล้วจะมีจำนวนเงินสูงกว่าโทษปรับในบทหนักก็ตาม ก็มิใช่ว่าโทษของความผิดบทที่มีโทษหนักที่สุด ส่วนสถานะของจำเลยที่ ๕ ที่เป็นนิติบุคคลซึ่งไม้อาจถูกลงโทษจำคุกได้นั้น หาใช่เงื่อนไขที่จำต้องนำมาพิจารณาในการปรับบทลงโทษตามเงื่อนไขในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ที่โจทก์อุทธรณ์ในท่านองว่ากรุงเทพมหานครได้รับความ

เสียหายสืบเนื่องจากการทำสัญญาอีกเป็นจำนวนมาก ก็เป็นกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการว่ากล่าวตามกฎหมายอื่นต่อไป หากใช่เหตุที่จะให้ลงโทษปรับจำเลยที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ ได้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่เข้า

จังวินิจฉัยยืน

นายสาร ตั้งวรรณวิบูลย์